

Konkurrensskadelag

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens proposition om en konkurrensskadelag. Den nya lagen innehåller bl.a. bestämmelser om ersättningsansvar och hur ersättningen ska bestämmas vid en överträdelse av konkurrensrätten. Utskottet står även bakom regeringens förslag i propositionen om ändringar i lagen om grupprättegång, konkurrenslagen, lagen om patent- och marknadsdomstolar och lagen om näringsförbud.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 27 december 2016.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:9 Konkurrensskadelag.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Konkurrensskadelag	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Konkurrensskadelag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. konkurrensskadelag,
 2. lag om ändring i lagen (2002:599) om grupprättegång,
 3. lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579),
 4. lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud,
 5. lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:9 punkterna 1–5.

Stockholm den 20 oktober 2016

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Hanif Bali (M), Per-Arne Håkansson (S), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Birger Lahti (V), Anna-Caren Säterberg (S), Johan Nissinen (SD), Jonas Eriksson (MP) och Mathias Sundin (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2016/17:9 Konkurrensskadelag. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. I bilaga 1 finns regeringens förslag till riksdagsbeslut, och i bilaga 2 återfinns regeringens lagförslag.

Bakgrund

Den 11 juni 2013 presenterade kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell lagstiftning för överträdelse av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser (KOM(2013) 404 slutlig). Förslaget antogs av Europaparlamentet den 17 april 2014 och av rådet den 10 november 2014.

Med anledning av direktivet har promemorian Konkurrensskadelag (Ds 2015:50) utarbetats inom Näringsdepartementet. Regeringen kompletterade sedan promemorian med ytterligare ett lagförslag. Promemorian och det kompletterande förslaget har remissbehandlats.

Regeringen beslutade den 18 augusti 2016 att begära Lagrådets yttrande, och regeringen valde att följa Lagrådets förslag.

I förhållande till lagrådsremissen lämnas i propositionen även förslag till redaktionella ändringar i lagen (2014:836) om näringsförbud och lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar. Regeringen anser att de föreslagna lagändringarna är av författningsteknisk karaktär och har således inte begärt Lagrådets yttrande i dessa delar.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag till genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelse av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser. Det föreslås att direktivet genomförs i en ny lag, konkurrensskadelagen. Lagförslaget innehåller bestämmelser om ersättningsansvar och hur ersättningen ska bestämmas, om regressrätt och om rättegången i mål enligt lagen. I propositionen lämnas också förslag till följdändringar i lagen om grupprättegång, konkurrenslagen och lagen om patent- och marknadsdomstolar. Därutöver föreslås en redaktionell ändring i lagen om näringsförbud.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 27 december 2016.

Utskottets överväganden

Konkurrensskadelag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till konkurrensskadelag och övriga lagändringar.

Inledning

Förslagen i regeringens proposition syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelse av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser.

Regeringen föreslår att direktivet i huvudsak ska genomföras i en ny lag, konkurrensskadelagen. Vidare föreslås ändringar i konkurrenslagen (2008:579), lagen (2002:599) om grupprättegång, lagen (2014:836) om näringsförbud och lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.

Förslaget till ny lag innehåller bestämmelser om ersättning till följd av en överträdelse av konkurrensrätten. Vad som är en överträdelse av konkurrensrätten är reglerat i konkurrenslagen och omfattar förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete och missbruk av dominerande ställning. I konkurrenslagen finns även regler om möjlighet till sanktionsavgiftsbefrielse för det företag som t.ex. avslöjar ett konkurrensbegränsande samarbete.

Konkurrenslagen innehåller redan i dag bestämmelser om skadestånd, men regeringen anser att lagen skulle bli svåröverskådlig om den kompletterades med de nya bestämmelserna. Konkurrenslagens bestämmelser om bl.a. skadeståndsansvarets omfattning, preskription och behörig domstol föreslås därför upphävas.

Propositionen

Regeringen föreslår att det ska framgå av konkurrensskadelagen att det företag eller den sammanslutning av företag som uppsåtligt eller av oaktsamhet gör sig skyldigt eller skyldig till en överträdelse av förbuden mot konkurrensbegränsande samarbete eller missbruk av dominerande ställning ska ersätta den skada som uppkommer genom överträdelsen. Liknande bestämmelser finns i dag i konkurrenslagen.

Vidare föreslår regeringen att om två eller flera företag gör sig ersättningsskyldiga ska de solidariskt ansvara för skadan. Särskilda regler ska dock gälla för mikroföretag samt små och medelstora företag, eftersom företaget i fråga endast ska ansvara för skador om företaget t.ex. haft en

ledande roll i överträdelsen eller om den skadelidande inte kan få full ersättning från något annat företag. Därtill föreslår regeringen begränsningar i det solidariska ansvaret för företag som beviljats sanktionsavgiftsbefrielse och för företag som träffat en uppgörelse i godo med en skadelidande.

Propositionen innehåller även förslag till preskription för tidigare nämnda brott. Rätten till skadestånd ska falla bort om en talan inte väcks inom fem år från det att överträdelsen upphört. Den femåriga preskriptionsfristen avbryts dock om en konkurrensmyndighet, dvs. Konkurrensverket eller Europeiska kommissionen, vidtar åtgärder i fråga om den överträdelse som det gäller.

Av propositionen framgår att rätten till ersättning för en skada ska omfatta faktisk skada och utebliven vinst. Vidare ska ränta på ersättningen tas ut, och det ska framgå av konkurrensskadelagen hur ersättningen för den uppkomna skadan ska räknas ut.

Vidare föreslår regeringen att det ska införas regler om hur ansvaret mellan flera skadeståndsskyldiga företag bör fördelas vid överträdelser av konkurrensrätten, dvs. s.k. regressrätt. Ett företags andel av skadan ska bestämmas efter företagets relativa ansvar för den skada som överträdelsen orsakat. Propositionen innehåller därtill förslag om begränsningar i regressrätten för företag som beviljats sanktionsavgiftsbefrielse och företag som träffat en uppgörelse i godo med en skadelidande. En talan om skadestånd och en talan om regresskrav ska väckas vid patent- och marknadsdomstolen. Vidare innehåller propositionen bl.a. förslag om grupprättegång, utlämnande av bevis, bestämmelser om begränsningar av användningen av bevis som erhållits enbart genom tillgång till en konkurrensmyndighets ärendeakt samt sanktioner kopplade till utlämnande och användning av bevis.

I propositionen lämnas också förslag till följdändringar i lagen om grupprättegång, konkurrenslagen och lagen om patent- och marknadsdomstolar. Därutöver föreslås en redaktionell ändring i lagen om näringsförbud.

Regeringen föreslår att den nya lagen och övriga lagändringar ska träda i kraft den 27 december 2016. De processrättsliga bestämmelserna ska tillämpas på en skadeståndstalan som väckts efter den 25 december 2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som angetts i propositionen bör anta de framlagda lagförslagen. Propositionen tillstyrks följaktligen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:9 Konkurrenskadslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till konkurrenskadslag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:599) om grupprättegång.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till konkurrensskadelag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om ersättning till följd av en överträdelse av konkurrensrätten.

2 § I denna lag betyder

1. *överträdelse*: en överträdelse av artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), 2 kap. 1 eller 7 § konkurrenslagen (2008:579) eller bestämmelser i annan nationell rätt som tillämpas parallellt med unionens konkurrensrätt enligt artikel 3.1 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget,

2. *överträdare*: det företag eller den sammanslutning av företag som begått en överträdelse,

3. *skadelidande*: den som lidit en skada som orsakats av en överträdelse,

4. *konkurrensmyndighet*: Europeiska kommissionen eller en myndighet som utsetts enligt artikel 35 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 att ansvara för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget,

5. *nationell domstol*: en domstol i en medlemsstat i den mening som avses i artikel 267 i EUF-fördraget,

6. *slutligt överträdelseavgörande*: ett avgörande som har meddelats av en konkurrensmyndighet eller en nationell domstol där det har fastställts att en överträdelse har skett och som inte kan bli föremål för förnyad prövning genom ordinära rättsmedel,

7. *bevis*: alla former av bevismaterial som får läggas fram i domstol, oberoende av lagringsmedium,

8. *kartell*: ett avtal eller ett samordnat förfarande mellan två eller flera konkurrenter som syftar till att samordna deras konkurrensbeteende på marknaden eller påverka de relevanta konkurrensparametrarna,

9. *eftergiftsprogram*: ett program för tillämpningen av artikel 101 i EUF-fördraget eller motsvarande bestämmelse i nationell rätt på grundval av vilket ett företag som deltagit i en hemlig kartell, oberoende av övriga företag som är inblandade i kartellen, samarbetar med konkurrensmyndigheten i dennas utredning genom att frivilligt ge information

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser. i den ursprungliga lydelsen.

om vad företaget vet om kartellen och företagets roll i denna, och i utbyte beviljas befrielse från eller nedsättning av sanktionsavgift för sin inblandning i kartellen,

10. *förklaring inom ramen för ett eftergiftsprogram*: en redogörelse som lämnas av ett företag med information, utom redan befintlig information, om vad företaget vet om en kartell och företagets roll i denna, och som utarbetats särskilt för att lämnas in till en konkurrensmyndighet för att denna ska bevilja befrielse från eller nedsättning av sanktionsavgift inom ramen för ett eftergiftsprogram,

11. *redan befintlig information*: bevis som finns oberoende av en konkurrensmyndighets förfaranden, oberoende av om denna information finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt eller inte,

12. *förlikningsinlaga*: en frivillig redogörelse från ett företag till en konkurrensmyndighet, där företaget medger eller avstår från att bestrida sitt deltagande i och ansvar för en överträdelse och som utarbetats särskilt för att göra det möjligt för konkurrensmyndigheten att tillämpa ett förenklat eller påskyndat förfarande,

13. *företag som beviljats sanktionsavgiftsbefrielse*: ett företag som har befriats från sanktionsavgift av en konkurrensmyndighet inom ramen för ett eftergiftsprogram,

14. *överpris* och *underpris*: skillnaden mellan det pris som faktiskt har betalats och det pris som skulle ha gällt om en överträdelse inte hade skett,

15. *tvistlösning i godo*: samtliga mekanismer som gör det möjligt för parterna att nå en lösning utanför domstol av en tvist som gäller ett skadeståndsanspråk,

16. *uppgörelse i godo*: en överenskommelse som uppnås genom tvistlösning i godo,

17. *direkt köpare*: den som av en överträdare direkt förvärvat varor eller tjänster som varit föremål för en överträdelse,

18. *indirekt köpare*: den som av en direkt köpare eller efterföljande köpare förvärvat varor eller tjänster som varit föremål för en överträdelse, eller varor eller tjänster som omfattar eller härrör från sådana varor eller tjänster,

19. *direkt leverantör*: den som direkt tillhandahållit en överträdare varor eller tjänster som varit föremål för en överträdelse, och

20. *indirekt leverantör*: den som till en direkt eller tidigare leverantör tillhandahållit varor eller tjänster som varit föremål för en överträdelse, eller varor eller tjänster som ingår i eller använts vid framställningen av sådana varor eller tjänster.

2 kap. Ersättningsansvar

Förutsättningar för ansvar

1 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör sig skyldig till en överträdelse, ska ersätta den skada som uppkommer genom överträdel- sen.

Solidariskt ansvar

2 § Om två eller flera är ersättningsskyldiga för en skada, svarar de solidariskt för skadan om inte ansvaret är begränsat enligt någon av 3–5 §§.

3 § För ett litet eller medelstort företag enligt kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag, omfattar det solidariska ansvaret endast skador som uppkommit hos företagets direkta eller indirekta köpare eller leverantörer om

1. företagets marknadsandel har understigit fem procent vid någon tidpunkt under överträdelsen, och

2. en tillämpning av 2 § oåterkalleligen skulle äventyra företagets ekonomiska bärkraft och medföra att dess tillgångar förlorade allt värde.

Första stycket gäller inte om

1. företaget har förmått ett annat företag att medverka i överträdelsen,

2. företaget har haft en ledande roll i överträdelsen,

3. företaget tidigare har gjort sig skyldigt till en överträdelse enligt ett slutligt överträdelseavgörande, eller

4. den skadelidande inte kan få full ersättning från någon annan överträdare.

4 § För ett företag som har beviljats sanktionsavgiftsbefrielse omfattar det solidariska ansvaret endast skador som uppkommit hos

1. företagets direkta eller indirekta köpare eller leverantörer, och

2. andra skadelidande, om skadan inte kan ersättas av någon annan överträdare.

5 § Ett företag som har träffat en uppgörelse i godo med en skadelidande är solidariskt ansvarigt gentemot denne endast om

1. skadan inte kan ersättas av någon annan överträdare, och

2. något annat inte avtalats.

Preskription

6 § Rätten till ersättning faller bort, om talan inte väcks inom fem år från det att överträdelsen upphört och den skadelidande fått kännedom om eller skäligen kan antas ha fått kännedom om

1. beteendet och att det utgjorde en överträdelse,

2. att överträdelsen orsakat denne skada, och

3. överträdarens identitet.

7 § Fristen enligt 6 § avbryts om en konkurrensmyndighet vidtar åtgärder i fråga om den överträdelse som anspråket avser. En ny frist löper från den dag det finns ett slutligt överträdelseavgörande eller när myndigheten avslutat sitt förfarande på något annat sätt.

8 § För parter som deltar i en tvistlösning i godo upphör fristen enligt 6 § att löpa under den tid tvistlösningen pågår.

3 kap. Bestämmande av ersättning

Ersättningens omfattning

1 § Ersättning för skada enligt 2 kap. 1 § omfattar faktisk skada och utebliven vinst.

Ränta på ersättningen tas ut från den dag skadan uppkom till den dag betalning sker. Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635). Om ansökan om betalningsföreläggande eller stämning i mål om utgivande av betalning delges, beräknas räntan enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivningen.

2 § När ett anspråk på ersättning för faktisk skada omfattar ett överpris ska, om svaranden visar det, ersättningen minskas med ett belopp som motsvarar det överpris som den skadelidande övervältrat på sina köpare. Motsvarande gäller i fråga om ett underpris som den skadelidande övervältrat på sina leverantörer.

3 § När ersättningen bestäms ska en uppgörelse i godo med en annan överträdare beaktas. Ersättningen ska minskas med den överträdarens andel av den skada som uppgörelsen avser. Andelen ska bestämmas med hänsyn till överträdarnas relativa ansvar för den skada som överträdelsen orsakat.

Presumtion för skada

4 § Vid en överträdelse som utgörs av en kartell ska en skada anses ha inträffat, om inte något annat visas.

Överpris som övervältrats på en indirekt köpare

5 § När ersättningen till en indirekt köpare bestäms ska, om inte något annat visas, ett överpris anses ha övervältrats på den indirekta köparen om överträdelsen har lett till ett överpris för den direkta köparen.

Underpris som övervältrats på en indirekt leverantör

6 § När ersättningen till en indirekt leverantör bestäms ska, om inte något annat visas, ett underpris anses ha övervältrats på den indirekta leverantören om överträdelsen har lett till ett underpris för den direkta leverantören.

4 kap. Regressrätt

Förutsättning för regressrätt

1 § Den som enligt 2 kap. 2 § har betalat mer än sin andel av skadan har rätt att få ersättning av en annan överträdare med ett belopp som högst får uppgå till den överträdarens andel av skadan, med de begränsningar som föreskrivs i 2 och 3 §§.

En överträdarens andel av skadan ska bestämmas med hänsyn till överträdarnas relativa ansvar för den skada som överträdelsen orsakat.

Begränsningar i regressrätten

2 § Rätten till ersättning från ett företag som beviljats sanktionsavgiftsbefrielse är begränsad till ett belopp som högst får uppgå till den skada företaget orsakat sina direkta eller indirekta köpare eller leverantörer.

Första stycket tillämpas inte i fråga om ersättning för en skada som har orsakats andra skadelidande än överträdarnas direkta eller indirekta köpare eller leverantörer.

3 § Rätten till ersättning från en överträdare som träffat en uppgörelse i godo med en skadelidande är begränsad till att omfatta ersättning som lämnats till någon annan skadelidande.

5 kap. Rättegångsbestämmelser

Behörig domstol

1 § Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål enligt denna lag.

Grupptalan

2 § En talan om skadestånd enligt denna lag får föras som grupptalan enligt lagen (2002:599) om grupprättegång. Vid en grupptalan tillämpas inte 3 § lagen om grupprättegång.

Särskilda bestämmelser för mål om skadestånd

Vilandeförklaring

3 § Rätten får förklara ett mål vilande om två eller flera parter inlett en tvistlösning i godo av ett anspråk som omfattas av talan i målet. Målet ska återupptas senast inom två år från beslutet om vilandeförklaring.

Skriftligt bevis

4 § I 38 kap. rättegångsbalken finns bestämmelser om skriftligt bevis. Ett föreläggande om att förete eller tillhandahålla exemplar av handlingar som finns hos en konkurrensmyndighet får riktas till myndigheten endast om det kan antas att handlingen inte utan olägenhet kan företas av någon annan.

Om det kan antas att ett beslut om att förete eller tillhandahålla ett exemplar av en skriftlig handling som finns hos en konkurrensmyndighet allvarligt skulle försvåra myndighetens möjlighet att fullgöra sina uppgifter, får ett sådant beslut inte meddelas.

En konkurrensmyndighet får på eget initiativ yttra sig över om en begäran om företeende eller tillhandahållande av en handling som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt är proportionell.

5 § Skyldigheten enligt 38 kap. 2 och 8 §§ rättegångsbalken att förete eller tillhandahålla skriftlig handling omfattar inte exemplar av sådana handlingar som finns hos en konkurrensmyndighet och som utgörs av

1. förklaringar inom ramen för ett eftergiftsprogram,
2. förlikningsinlagor,

3. information som en fysisk eller juridisk person tagit fram särskilt för en konkurrensmyndighets handläggning av ett ärende, eller

4. information som konkurrensmyndigheten tagit fram och överlämnat till parterna under handläggningen av ett ärende.

Efter att konkurrensmyndigheten genom att anta ett beslut eller på något annat sätt avslutat sitt förfarande, omfattas dock återkallade förlikningsinlagor och handlingar som avses i första stycket 3 och 4 av skyldigheten att förete eller tillhandahålla skriftlig handling.

6 § Om det vid prövningen av om en handling ska företes eller tillhandahållas görs gällande att handlingen är en sådan som avses i 5 § första stycket 1 eller 2, är den som yrkandet riktas mot, efter begäran av den som framställt yrkandet, skyldig att överlämna handlingen till rätten för prövning av frågan. Vid denna prövning får rätten inte ge någon annan tillfälle att yttra sig än konkurrensmyndigheten eller den som upprättat handlingen.

Finner rätten att handlingen är undantagen från skyldigheten att förete eller tillhandahålla skriftlig handling ska handlingen omedelbart återlämnas. Innehåller handlingen även uppgifter som inte omfattas av undantaget ska rätten behålla ett utdrag ur handlingen med dessa uppgifter.

Vid prövningen av skyldigheten enligt första stycket att överlämna handlingen till rätten är 38 kap. 4, 5 och 7 §§ rättegångsbalken tillämpliga.

7 § Det som föreskrivs i 4–6 §§ gäller även i fråga om bevisning till framtida säkerhet enligt 41 kap. rättegångsbalken.

Förbud mot att åberopa visst skriftligt bevis

8 § En handling som avses i 5 § första stycket får inte åberopas som bevis i ett mål om skadestånd enligt denna lag. Efter att konkurrensmyndigheten genom att anta ett beslut eller på något annat sätt avslutat sitt förfarande får dock återkallade förlikningsinlagor och handlingar som avses i 5 § första stycket 3 och 4 åberopas som bevis.

Exemplar av andra handlingar än de som avses i första stycket och som någon fått del av enbart genom tillgång till en konkurrensmyndighets ärendeakt får i mål om skadestånd enligt denna lag åberopas som bevis endast av den personen eller någon som övertagit dennes rättigheter.

Rättskraft

9 § Om det genom ett avgörande enligt 3 kap. 1, 2, 5 eller 16 § konkurrenslagen (2008:579) som fått laga kraft har slagits fast att en överträdelse av konkurrensrätten har skett, får den frågan inte på nytt tas upp till prövning i ett mål om skadestånd enligt denna lag.

-
1. Denna lag träder i kraft den 27 december 2016.
 2. Bestämmelserna i 5 kap. 3–9 §§ tillämpas på talan som väckts efter den 25 december 2014.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:599) om grupprättegång

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2002:599) om grupprättegång ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

En rättegång där grupptalan förs kallas grupprättegång. En grupprättegång får avse anspråk som kan tas upp av allmän domstol enligt reglerna i rättegångsbalken om tvistemål.

För grupprättegång tillämpas bestämmelserna om tvistemål i rättegångsbalken, med undantag av 1 kap. 3 d §, om inte annat sägs i denna lag.

En grupprättegång kan också föras enligt särskilda bestämmelser i miljöbalken.

För grupprättegång tillämpas bestämmelserna om tvistemål i rättegångsbalken, med undantag av 1 kap. 3 d §, om inte *något* annat anges i denna lag.

En grupprättegång kan också föras enligt särskilda bestämmelser i miljöbalken *och i konkurrenskedelagen (2016:000)*.

Denna lag träder i kraft den 27 december 2016.

3 Förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 11 och 25 §§ samt 8 kap. 1 och 15 §§ konkurrenslagen (2008:579) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

11 §¹

När konkurrensskadeavgiftens storlek bestäms ska, förutom omständigheter hänförliga till själva överträdelsen, särskilt följande beaktas:

1. om företaget tidigare har överträtt förbuden i 2 kap. 1 eller 7 § eller i artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget,
2. om företaget snabbt har upphört med överträdelsen sedan den påtalats av Konkurrensverket, eller
3. företagets ekonomiska situation.

När konkurrensskadeavgiftens storlek bestäms får den ersättning som företaget betalat i en uppgörelse i godo beaktas som en förmildrande omständighet.

25 §²

Om ett företag uppsåtligen eller av oaksamhet överträder förbuden i 2 kap. 1 eller 7 § eller i artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, ska företaget ersätta den skada som därigenom uppkommer.

Rätten till ersättning faller bort, om talan inte väcks inom tio år från det att skadan uppkom.

I konkurrensskadelagen (2016:000) finns bestämmelser om skadestånd för överträdelser av förbuden i 2 kap. 1 och 7 §§ och i artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.

8 kap.

1 §³

Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål om

1. åläggande som avses i 3 kap. 2 §,
2. konkurrensskadeavgift enligt 3 kap. 5 §,
3. kvarstad enligt 3 kap. 21 §,
4. skadestånd enligt 3 kap. 25 §,
5. förbud som avses i 3 kap. 27 och 31 §§ och 32 § andra stycket,
6. förbud eller åläggande som avses i 4 kap. 13, 17, 20 och 21 §§, och
4. förbud som avses i 3 kap. 27 och 31 §§ och 32 § andra stycket,
5. förbud eller åläggande som avses i 4 kap. 13, 17, 20 och 21 §§, och

¹ Senaste lydelse 2010:642.

² Senaste lydelse 2010:642.

³ Senaste lydelse 2016:224. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

7. utdömande av vite enligt 6 kap. 2 §.

En talan enligt första stycket 4 får även väckas vid en tingsrätt som är behörig enligt 10 kap. rättegångsbalken.

6. utdömande av vite enligt 6 kap. 2 §.

15 §⁴

I mål och ärenden enligt denna lag tillämpas i fråga om rättegångskostnader 31 kap. rättegångsbalken, om inte något annat anges i denna lag.

I mål som avses i 3 kap. 2 § och 32 § andra stycket *samt i mål om skadestånd* tillämpas 18 kap. rättegångsbalken. Om det finns särskilda skäl, får rätten i *ett mål som avses i 3 kap. 2 § eller 32 § andra stycket* besluta att var och en av parterna ska svara för sina rättegångskostnader.

I mål som avses i 3 kap. 2 § och 32 § andra stycket tillämpas 18 kap. rättegångsbalken. Om det finns särskilda skäl, får rätten i *sådana* mål besluta att var och en av parterna ska svara för sina rättegångskostnader.

1. Denna lag träder i kraft den 27 december 2016.

2. Mål om skadestånd som har inletts i tingsrätt eller hovrätt före ikraftträdandet ska överlämnas till Patent- och marknadsdomstolen respektive Patent- och marknadsöverdomstolen.

3. Om huvudförhandling har inletts före ikraftträdandet, ska handläggningen i tingsrätten eller hovrätten dock slutföras enligt äldre bestämmelser.

⁴ Senaste lydelse 2009:1280.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud

Härigenom föreskrivs att punkt 6 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2014:836) om näringsförbud ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Punkt 6

Bestämmelserna i 47 § om brott mot villkor som har meddelats enligt 36 § tredje stycket gäller även brott mot föreskrift som har meddelats enligt 18 eller 19 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Bestämmelserna i 47 § om brott mot villkor som har meddelats enligt 35 § tredje stycket gäller även brott mot föreskrift som har meddelats enligt 18 eller 19 § lagen (1986:436) om näringsförbud.

Denna lag träder i kraft den 27 december 2016.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § och 5 kap. 11 § lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

Patent- och marknadsdomstolen handlägger mål och ärenden enligt det som föreskrivs i

1. lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar, patentlagen (1967:837), lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar, lagen (1978:152) om svensk domstols behörighet i vissa mål på patenträttens område m.m. och växtförädlarrättslagen (1997:306),

2. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, mönsterskyddslagen (1970:485), firmalagen (1974:156), lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter och varumärkeslagen (2010:1877),

3. konkurrenslagen (2008:579), marknadsföringslagen (2008:486), lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer, försäkringsavtalslagen (2005:104), lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet, lagen (2010:510) om lufttransporter, lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden, lagen (2014:836) om näringsförbud och lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar, och

3. konkurrenslagen (2008:579), marknadsföringslagen (2008:486), lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer, försäkringsavtalslagen (2005:104), lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet, lagen (2010:510) om lufttransporter, lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden, lagen (2014:836) om näringsförbud, lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerarförordningar, och konkurrensskadelagen (2016:000), och

4. annan lag.

5 kap.**11 §**

Om det ska ingå andra än lagfarna domare i rätten, bestämmer rättens ordförande vilken eller vilka tekniska ledamöter eller ekonomiska experter som ska ingå med hänsyn vilken sakkunskap som behövs och övriga förhållanden i målet eller ärendet.

Om det ska ingå andra än lagfarna domare i rätten, bestämmer rättens ordförande vilken eller vilka tekniska ledamöter eller ekonomiska experter som ska ingå med hänsyn *till* vilken sakkunskap som behövs och övriga förhållanden i målet eller ärendet.

Denna lag träder i kraft den 27 december 2016.